

כּוּ תִשָּׂא

Ki Tisa - 'Wanneer je opheft' 5785

Torah; Exodus 30 : 11 - 34 : 35.

Haftarah; 1 Koningen 18 : 1 - 39.

Brit HaChadasha; 2 Korintiërs 3 : 1 - 18.

Van alles wat er in deze Parasha voorbij komt, zal de dramatische oprichting en verering van het gouden stierkalf wellicht het bekendst zijn.

- De Eeuwige geeft Moshè instructies om een volkstelling te houden en dat was nodig om mannen van twintig jaar en ouder aan te stellen in bepaalde functies.
- Tot in detail wordt beschreven wat Moshè opgedragen kreeg om te laten maken.
- Het volk wordt eraan herinnert de Shabbat te gedenken
- Moshè krijgt de platen van het verbond – *loechot ha' edoeth* – mee
- Aharon laat zich verleiden en een gouden stierkalf wordt gemaakt
- G'd vertelt Moshè wat er beneden gebeurd en dreigt het volk te vernietigen
- Moshè pleit voor 'Uw volk' en herhaald de beloften die gedaan zijn aan de aartsvaders
- onderaan de berg gekomen verbrijzelt hij de twee stenen tafelen
- en bestraft diegenen die zich niet trouw aan G'd hebben getoond
- wederom geeft de Eeuwige de opdracht om de Shabbat te vieren, 'een teken voor altijd'

De massa moet een leider hebben.

Moshè is slechts een paar uur te laat.

Een moment van grote dramatiek.

Nog geen veertig dagen na de grootste openbaring in de geschiedenis maken de Israëlieten een afgodsbeeld; een gouden kalf. Een '*eegël maséchah*' een afgodsbeeld van een stierkalf.

In Jes. 30: 1 wordt dit zelfde woord '*maséchah*' gebruikt als een *verdrag* tegen G'd.

De Israëlieten herschrijven de geschiedenis zonder veel aarzeling en terughoudendheid; dit kalf is jou god die je uit Egypte heeft geleid.

Moshè, de leraar en wetgever is helemaal vergeten. Hoe snel en hoe schokkend!

En hoe typerend voor de psychologie van de massa! De massa moet een leider hebben.

De kloof tussen Moshè en het met de hand gemaakte kalf is enorm.

Maar voor hen doet het er niet toe; "*Maak een god voor ons die ons verder kan leiden.*"

Ze zijn blind geworden en willen elke leider volgen.

Liefst een leider die zichtbaar en voelbaar is.

Veel Torahverklaarders zijn het eens met de woorden uit Psalm 106;

"Zij maakten een kalf bij de Horeb en bogen zich neer voor een gegoten beeld. Zij ruilden hun Eer in voor het evenbeeld van een rund, dat gras eet." (Psalm 106:19,20)

Voor 'Eer' staat hier *kavod* en dat betekent ook 'heerlijkheid, pracht, roem' enz.

Het maken van een gouden kalf was een daad van afgoderij en de aanbidding ervan was niets anders dan het tweede gebod uit de Tien Woorden naast zich neer te leggen;

"U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. U zult voor uzelf geen beeld maken," enz.

De ruimte vergroten tussen vlam en lont.

Na veertig dagen was hun geduld op.

Een G'd zonder vorm, gestalte en kleur vonden ze moeilijk om te aanbidden.

Ze wilden een god als die van de Egyptenaren.

Een stier die macht en vruchtbaarheid symboliseerde en die voor hen uit zou marcheren en die, zo geloofde men, hen zou beschermen.

Ze waren dan wel uit Egypte, maar Egypte was nog niet uit hen!

Niets menselijks is ons vreemd; ook wij hebben last van ongeduld.

Als er geen tijd meer wordt vrij gemaakt om het Woord te lezen gaat men snel over op visualisering.

En de filmbeelden zetten zich vast in ons hoofd en Jeshûa wordt dan als Europeaan neergezet.

Geduld is 'savlanut' in het Hebreeuws en kan ook tolerantie betekenen.

Dezelfde stam is de bron van de woorden die 'lijden en verdragen' betekenen ook het zelfstandig naamwoord voor 'een sjouwer die goederen draagt.'

Beter is om de afstand, zo zegt rabbijn Perr, tussen vlam en lont te vergroten en leren om 'gloeiende kolen te stapelen op het hoofd' van diegene die o.a. ons ongeduld prikkelen.

(Spr. 25:22; Matt. 5:44; Rom. 12:20)

Elia had ook geduld met de Baäl priesters;
een hele morgen riepen ze hun god aan.

Ze sprongen en dansten maar het bleef stil.

“Roep harder,”hoonde Elia,

“Ik denk dat hij zich even moest afzonderen,
of misschien slaapt hij en moet hij gewekt worden.”

In vervoering bleven ze schreeuwen en met zwaarden en lansen
bracht men verwondingen toe, zo dat het bloed over hun lichamen
stroomde.

Met een eenvoudig gebed roept Elia de G'd van Israël aan

en het vuur van de Eeuwige verteerde het brandoffer met

brandhout, stenen, as en al; zelfs het water in de geul likte het op.

Alle Israëlieten vielen op hun knieën en riepen;

“De Eeuwige is G'd, de Eeuwige is G'd!” (18:39)

Foto: Standbeeld van Elia op de berg Karmel. (Mei 2010).

De connectie tussen Poerim en Jom Kippoer.

Deze week gedenken wij Poerim, het Lotenfeest.

Ook Esther en Mordechai moesten geduld hebben om een ommekeer te creëren.

Er moesten keuzes worden gemaakt, tactisch en vasthoudend.

Was het plan niet gelukt, hadden wij nu geen volk Israël meer gehad, geen Bijbel en geen Messias!

Jom Kippoer wordt ook vaak in het meervoud uitgesproken; Jom HaKippoerim.

Kippoerim betekent letterlijk 'verzoening' maar wordt een klinker verandert – *kappoerim* – dan staat er 'zoals Poerim'. In de Joodse traditie is dit een aanwijzing dat het toekomstige doel van Jom Kippoer, dit ook een dag van vreugde zal worden, net als Poerim.

In Esther 9:26-28 stelden de Joden vast en namen zij de verplichting op zich, voor zichzelf, voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten, dat ze nooit het vieren van Poerim zouden overslaan, op vastgestelde tijd, ieder jaar.

In Perzië waren ze ontsnapt aan een bijna zekere dood door toedoen van een gek en hadden de Joden een verandering in hun hart ontvangen.

Met heel hun hart omarmden ze het verbond en werd Poerim een feestdag bij uitstek, de feestdag die het hoogtepunt van de toewijding van het Joodse volk aan de Torah viert.

Ook in het Messiaanse tijdperk zullen deze twee feesten gevierd worden, zo zeggen Joodse denkers, doelend op Lev. 16:34 en Esther 9:27.

Wij, die aansluiten bij Israël mogen meedoen.

Een tijd om naar uit te zien!

Fêdde.